

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 94/2019vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen puheterapeuttien koulutuksen lisäämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Savolan / kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 94/2019 vp:

Mihin välittömiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä puheterapeuttien koulutuspaikkojen lisäämiseksi ja alan ammattilaisten riittävyyden turvaamiseksi koko Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Yliopistolain (558/2009) 7 §:n 3 momentin (1172/2014) mukaan yliopistoissa suoritettavista tutkinnoista, tutkintojen tavoitteista, opintojen rakenteesta ja muista opintojen perusteista sekä siitä, mitä tutkintoja kussakin yliopistossa voidaan suorittaa (koulutusvastuu), säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Saman lainkohdan mukaan koulutusvastuun tarkemmasta jakautumisesta yliopistojen kesken säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella, joka valmistellaan yhteistyössä yliopistojen kanssa.

Yliopistojen koulutusvastuiden sääntelyn tavoitteena on turvata yliopistojen koulutustarjonta kaikilla aloilla yhteiskunnan tarpeiden mukaisesti, varmistaa yliopistokoulutuksen tarkoituksenmukainen mitoitus ja voimavarojen optimaalinen kohdentaminen sekä vahvistaa yliopistojen mahdollisuuksia vastata yhteiskunnan osaamistarpeisiin, tieteen muutoksiin sekä profiloitua vahvuusalueilleen.

Yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (794/2004; jäljempänä tutkintoasetus) määritellään yliopistojen koulutusvastuut koulutusaloittain ja tutkinnoittain. Tutkintoasetuksen liitteenä on luettelo koulutusaloista, niihin kuuluvien tutkintojen nimistä sekä niistä yliopistoista, joissa tutkintoja voidaan suorittaa.

Yliopistojen koulutusvastuun tarkemmasta jakautumisesta säädetään yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä annetussa opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1451/2014; jäljempänä koulutusvastuuasetus). Asetuksen liitteenä on luettelo aloista,

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 94/2019vp

joilla yliopistot järjestävät alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta humanistisella, kasvatustieteellisellä, luonnontieteellisellä, yhteiskuntatieteellisellä ja tekniikan koulutusosalalla sekä opettajankoulutuksen koulutusvastuun jakautumisesta yliopistojen välillä. Puheterapeuttikoulutuksen jatkumisen varmistamiseksi logopedian koulutusvastuusta säädetään em. koulutusvastuuasetuksessa.

Humanistisella koulutusosalalla logopedian koulutusvastuu on tällä hetkellä Helsingin yliopistolla, Oulun yliopistolla, Tampereen yliopistolla, Turun yliopistolla ja Åbo Akademiä. Koulutusta ja tutkimusta tuottavissa yksiköissä aloittaa vuosittain noin 15–30 opiskelijaa kussakin. Vuosina 2015–2018 logopediassa opiskelupaikan vastaanottaneiden määrä on ollut vuositasolla yhteensä noin 90 opiskelijaa. Logopedian koulutusmääriä on kuitenkin lisätty määräaikaisesti vuosina 2014 ja 2015 yhteensä 55 henkilöllä. Nämä opiskelijat ovat lähivuosina siirtymässä työmarkkinoille.

Puheterapeutin ammatti on säännelty. Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa puheterapeutin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilölle, joka on suorittanut kyseiseen ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa. Yliopistossa logopedian koulutuksessa humanististen tieteiden kandidaatin (180 opintopistettä) ja filosofian maisterin (120 opintopistettä) tutkinnot suorittanut henkilö voi hakea Valviralta oikeutta harjoittaa puheterapeutin ammattia.

Muuntokoulutus perustuu aiemmin suoritettujen opintojen ja hankitun osaamisen hyväksilukemiseen. Se on tarkoitettu osaamisen uudistamiseen henkilöille, jotka ovat jo aiemmin suorittaneet korkeakoulu- tai opistoasteen tutkinnon. Säänneltyyn ammattiin johtavan koulutuksen tutkintorakenne on usein joustamaton, mikä voi hankaloittaa aiemmin suoritettujen opintojen ja hankitun osaamisen hyväksilukemista tutkintoon. Tästä syystä muuntokoulutus ei välttämättä ole tarkoituksenmukainen koulutusmuoto puheterapeutin säänneltyyn ammattiin pätevyitymiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tunnistaa huolen puheterapeuttien saatavuudesta.

Yliopistojen koulutusvastuiden muutokset perustuvat lähtökohtaisesti yliopistojen esityksiin. Yliopistolain 7 §:n 3 momentin mukaisesti koulutusvastuuasetus valmistellaan yhteistyössä yliopistojen kanssa. Uuteen koulutusvastuuseen liittyvä harkinta edellyttäisi yliopiston esitystä sekä keskustelua muiden koulutusta antavien yliopistojen kanssa asiasta. Yliopistot eivät toistaiseksi ole viestittäneet muutostarpeista koulutusvastuusiin logopedian osalta.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 94/2019vp

Yliopistolain (558/2009) 36 §:n mukaan opiskelijat ottaa yliopisto. Yliopisto myös päättää opiskelijavalinnan perusteista. Aloituspaikeista päättäminen on siten korkeakoulujen autonomian piirissä.

Korkeakoulujen koulutusvastuupäätösten ohella tutkintotavoitteista sopimisella ohjataan järjestelmän kokonaisuutta ja varmistetaan, että koulutus kohdentuu työvoimatarpeen kannalta keskeisille aloille. Korkeakoulut ja ministeriö käyvät seuraavaa sopimuskautta 2021–2024 koskevat neuvottelut keväällä 2020. Tutkintotavoitteet sovitetaan yhteen ministeriön ja korkeakoulujen välillä vuoden 2019 loppuun mennessä. Näissä yhteyksissä voidaan keskustella yliopistojen koulutusvastuiden mahdollisista muutostarpeista sekä logopedian koulutuksen tutkintotavoitteista seuraavan sopimuskauden aikana.

Helsingissä 20.9.2019

Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen